

LUKÁŠ RADOSTNÝ (16. 8. 1975 – 26. 1. 2020)

Lukáš Radostný byl skvělý a laskavý člověk, výborný muzikant, odborník na problematiku integrace cizinců, vyhledávaný kouč a lektor konceptu emoční sebeobran. A byl to také antropolog, a to velmi dobrý antropolog. I když snad tato jeho stránka v posledních letech tolik nevyčnívala, své antropologické průpravy a zkušenosti si cenil a čerpal z nich, ať se již během let věnoval pomoci pedagogům při začleňování a vzdělávání žáků cizinců, anebo koučoval. Lukáš Radostný odešel příliš brzy, uprostřed práce a života, přesto vykonal mnohé. Pokusím se připomenout a zachytit, co dokázal a zanechal po sobě na poli antropologickém, resp. šířeji akademickém, jako badatel, výzkumník a autor. Nebude to tedy ten nejcharakterističtější portrét L. Radostného, ani nejadekvátnější forma, jak si jej připomenout, je to ale něco, co já umím. Jiní, povolanejší, jistě vzpomenu na jiné stránky jeho životaběhu. A bude to tak dobře, protože bychom neměli zapomenout.

Kdy a díky čemu se Lukáš Radostný začal zajímat o antropologii, je zpětně těžké říci. Za jisté lze mít, že se tak stalo během bakalářského studia, která zahájil na Institutu základů vzdělanosti (IZV UK) a dokončil v roce 2001 na Fakultě humanitních studií (FHS), ve kterou se v roce 2000 IZV proměnil. Bakalářská studia zakončil prací věnovanou jedné ze svých velkých lásek — irské hudbě (*Úvod do kontextu tradiční irské instrumentální hudby*, 2001), kterou později zúročil v jedné ze svých prvních odborných studií (Radostný, 2002). S vedoucím své bakalářské práce, doc. Lubomírem Tyllnerem, se pak ještě v roce 2002 podílel na vydání CD s nahrávkami irské tradiční hudby a rozhovorů s dudákem Patrickem Martinem (jehož mj. doprovodil na kytaru), k nimž napsal doprovodný komentář (*Irské dudy*, 2002). Ještě před ukončením bakalářského běhu se v roce 2000 L. Radostný intenzivně zapojil do unikátního týmového terénního výzkumu slovenských romských osad (k jeho kontextu viz Hirt, Jakoubek 2008). Ve výzkumu pak pokračoval i v letech po skončení projektu, přičemž do svého badatelského záběru přidal i sociálně vyloučené urbánní lokality v České republice.

Nástup do magisterského studia, na obor obecná antropologie na FHS v roce 2002, značí jeho jasný příklon k antropologickému diskurzu, který ovšem L. Radostný v dané době již badatelsky takřkajíc naplno praktikoval, a to jak výzkumně, tak publikačně (Radostný, 2005a; Jakoubek, Radostný, 2003), přičemž svorníkem těchto aktivit byla především problematika sociálního vyloučení a, samozřejmě, hudba, nyní ovšem hudba romská. První zmíněná se následně stala také tématem jeho magisterské diplomové práce *Kladivo na neplatiče: vybrané kapitoly k problematice sociální exkluze* (již měl tu čest vést autor těchto řádků), kterou obhájil roku 2005, kdy rovněž svá magisterská studia zdárně zakončil.

Po dokončení studií nastoupil L. Radostný v roce 2006 jako odborný pracovník do občanského sdružení META — Sdružení pro příležitosti mladých migrantů, kde se ujal agendy vzdělávání cizinců. I když s sebou zaměstnání z pochopitelných důvodů neslo jistý útlum ve výzkumných aktivitách, publikačně začal v následujících letech Lukáš Radostný sklízet plody předchozího období, a to na poli všech tří výše uvedených výzkumných oblastí. Ve dvou případových studiích z konkrétních lokalit

shrnul své výzkumy ve slovenských romských osadách (Radostný 2008a, 2008b), z nichž je mj. dobře patrné, jak dobře jejich autor zvládl nesnadné výzkumnické řemeslo a že solidní výstup z terénního výzkumu není rozhodně ničím samozřejmým (a že pár dní, ale vlastně ani týdnů, na výzkum prostě nestačí). V tandemu s Michalem Růžičkou, se kterým realizovali příslušné terénní výzkumné aktivity, pak publikovali jak vynikající případovou studii ze sociálně vyloučené lokality — tzv. „ubytovny pro neplatiče“ — na Kladensku (Radostný, Růžička, 2006), tak pronikavou analýzu dopadu mediálního obrazu (či spíše *simulakra*) dané lokality na život jejich obyvatel (Růžička, Radostný, 2006). Nejvíce studií ovšem L. Radostný věnoval oblasti romské hudby, a to v poměrně širokém záběru, od provokativní, ovšem teoreticky velmi dobře fundované reflexe pozice romské hudby v romské národotvorbě (Radostný, 2007a; 2013), přes etnomuzikologicky laděnou diskusi o možnostech teoretického uchopení romské hudby (Radostný, 2009a), až po neotřelou skicu o romském hip hopu (Radostný, 2008c).

V souladu s pozicí v rámci sdružení META se L. Radostný začal odborně zabývat nejprve poradenstvím cizincům v oblasti vzdělávání, zejm. tedy v systému českého školství, později, od roku 2008, se pak věnoval aktivitám zaměřeným na podporu pedagogů při začleňování a vzdělávání žáků cizinců (a tedy bez znalosti vyučovacího jazyka) a síťování klíčových aktérů, tvořících institucionální prostředí, ve kterém probíhá integrační proces těchto žáků. Dané problematice se L. Radostný začal přirozeně věnovat i publikačně, a to opět v širokém záběru od angažovaně-popularizačních příspěvků na stránkách *Nového Prostoru* (Vodňanská, Radostný, 2007), přes odborné studie, věnované vybraným polohám dané problematiky (Radostný, 2007b; 2009b; 2010; Vodňanská, Radostný, 2010), až po spoluautorství tří monografických publikací: *Žáci s odlišným mateřským jazykem v českých školách* (Radostný a kol., 2011),

kteřá je určena všem pedagogickým pracovníkům, zapojeným do procesu začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem a jejímž cílem je poskytnutými informacemi tyto pracovníky v jejich práci podpořit; *Vzdělávání a začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem*, formulující doporučení, směřující k překonávání překážek, s nimiž se tito žáci v našem vzdělávacím systému potýkají (Tintěrová a kol., 2014), a *Bedekr sociálním znevýhodněním pro učitele základních a středních škol* (kol. autorů, 2011a,b), určený pedagogům, vyučujícím žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí a nabízející jednak komplexní informaci o problematice sociálního znevýhodnění, jakož i doporučení, jak s žáky z tohoto prostředí pracovat¹. Těžiště uvedených prací bylo ve většině (přiznaně) angažované. Jak ale L. Radostný explicitně uváděl, při mnoha aktivitách spojených s jeho působením na postu odborníka na problematiku vzdělávání cizinců a dalších znevýhodněných osob, uvedené studie nevyjímaje, využíval znalosti a postupy, které si osvojil právě při antropologických výzkumech. A nejen to, sám chápal řadu činností spojených se svým působením v uvedené pozici jako realizaci odpovídajících dimenzí aplikované antropologie.

Antropologii tedy L. Radostný nikterak neopustil ani v tomto období. Vedle jejích angažovaných a aplikovaných poloh nadále sledoval i linii akademickou, ať již jako příležitostný konzultant a vedoucí závěrečných prací z oblasti irské hudby (Vališ, 2009) či cizinců v ČR (Němcová, 2012; Kubík, 2014), tak také — v letech 2010–2012 — jako člen předsednictva *České asociace pro sociální antropologii (CASA)*². Ze zřetele neztrácel ani výzkum, byť pracovní povinnosti mu výraznější angažmá v tomto směru moc nedovolovaly. Největší porci výzkumnické práce v těchto letech odvedl pro Agenturu pro sociální začleňování. V roce 2013 se jednalo o situační analýzu obce Velké Hamry, doplněnou o šetření zaměřené na tematiku migrace a bydlení sociálně vyloučených obyvatel uvedené obce a obcí sousedních (Radostný, Štěpánková, Kryl, 2013a,b). Dále se jednalo o zmapování ubytoven a zhodnocení pracovního potenciálu obyvatel sociálně vyloučené lokality v obci Nové Sedlo, které realizoval společně s Hanou Štěpánkovou a Danielem Vališem (Radostný, Štěpánková, Vališ, 2014a). Se stejným minitymem, v identickém složení Radostný — Štěpánková — Vališ, realizoval L. Radostný rovněž studii proveditelnosti založení sociálního podniku na Ralsku (Radostný, Štěpánková, Vališ, 2014b) a šetření zaměřené na problematiku ubytoven v Příbrami (Radostný, Štěpánková, Vališ, 2015). V roce 2015 pak ještě pro Agenturu sám zpracoval evaluační zprávu o působení této organizace v obci Bílina.

Po pracovní-profesní stránce věnoval L. Radostný poslední etapu svého života nejprve koučingu a psychoterapeutickému výcviku, později pak stál spolu s Martinem Sedláčkem za vytvořením konceptu *emoční sebeobrany*³, jehož výuce se společně věnovali. Bylo by nejspíše možné mít za to, že nyní se již dostal od antropologie poměrně daleko, přečteme-li si ale úvodní slova jeho profesního profilu, zjistíme, že on sám viděl věci jinak, čteme tam totiž toto:

1 Dostupný je rovněž záznam vystoupení L. Radostného k dané tematice na konferenci „Heritage schools and diaspora“, pořádané r. 2015 v Senátu ČR spolkem Česká škola bez hranic: <https://www.youtube.com/watch?v=6SWfHt7Ah14>

2 http://www.casaonline.cz/?page_id=25

3 <http://www.emocnisebeobrana.cz/o-nas/>

Mou práci s lidmi významně ovlivnilo studium antropologie. ... Profesně mi tato disciplína přinesla hluboký zájem o porozumění životním situacím, ve kterých se lidé ocitají, i schopnost pozorně naslouchat.⁴

Antropologie a antropologická průprava byly tedy L. Radostnému zdrojem, ze kterého v pozdějším životě setrvale čerpal; své zkušenosti získané během studia a výzkumů přitom dokázal zúročit prakticky na všech profesních postech, které zastával. Říci, že Lukáš Radostný byl antropolog, a to antropolog mimořádný v plné šíři významů tohoto slova, je tedy bezesporu více než oprávněné. Byl však mnohem víc, jiní by nejspíš vyzdvihli jiné polohy jeho osobnosti a působení, sám Lukáš by jistě zdůraznil, že v první řadě byl otcem a manželem. K. Čapek v *Obyčejném životě* píše, že člověk je něco jako zástup lidí. Ze „zástupu“ Lukáše Radostného jsem zmínil jednu jedinou postavu. Jsem totiž přesvědčen o tom, že i ona si zaslouží připomenout. Lukáš Radostný byl ovšem také skvělý terapeut, lektor, muzikant a kamarád. Myslím, že to bylo proto, že slovy Jana Nerudy, *vším čím byl, byl rád*. Proto v jeho blízkosti bylo vždycky tak moc fajn. A proto tady bude tolik chybět⁵.

Marek Jakoubek

LITERATURA

- Hirt, Tomáš — Jakoubek, Marek. 2008. „Monitoring situácie rómskych osád na Slovensku“: záměr projektu a jeho dokončení po čtyřech letech. Pp. 9–13 in: Jakoubek, Marek, Hirt, Tomáš (eds.). *Rómske osady na východnom Slovensku z hľadiska terénneho antropologického výskumu 1999–2005*. Bratislava: Nadácia otvorenej spoločnosti OSF.
- Irské dudy / Uilleann pipes*. Patrick Martin. 2002. Praha: Etnologický ústav AV ČR; <https://www.narodnifonoteka.cz/Record/5445facecb798530238b6b6f>
- Jakoubek, Marek — Radostný, Lukáš. 2003. Zpráva z mezinárodní vědecké konference „Zisťovanie marginality a integrácie medzi znevýhodnenými skupinami“. *Lidé města* 11: 185–189.
- Kol. autorů. 2011a. *Bedekr sociálním znevýhodněním pro učitele základní školy*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. <http://www.kapezet.cz/sou/2011-bedekr-zs.pdf>
- Kol. autorů. 2011b. *Bedekr sociálním znevýhodněním pro učitele střední školy*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. <http://www.kapezet.cz/sou/2011-bedekr-ss.pdf>
- Kubík, Václav. 2014. *Rovné příležitosti v zaměstnávání cizinců jako součást společenské odpovědnosti*, Katedra antropologie, Západočeská univerzita v Plzni; vedoucí práce: Mgr. Lukáš Radostný.
- Němcová, Jitka. 2012. *Vybrané problémy integrace cizinců na úrovni sekundárního vzdělávání*. Bakalářská práce, Katedra antropologických a historických věd, Západočeská univerzita v Plzni; vedoucí práce: Mgr. Lukáš Radostný; https://otik.zcu.cz/bitstream/11025/9455/1/2012_06_28_BP_Nemcova.pdf
- Radostný, Lukáš. 2001. *Úvod do kontextu tradiční irské instrumentální hudby*. Bakalářská práce. Fakulta humanitních studií, UK v Praze. Vedoucí práce Lubomír Tyllner; (nepubl.).

⁴ <https://www.radostny.cz/o-mne>

⁵ Konec odstavce je upravenou verzí e-mailové zprávy M. Sedláčka, zasláné autorovi 3. 2. 2020.

- Radostný, Lukáš. 2002. Herní příležitosti a stylové proměny irské tradiční hudby, *Český lid* 89: 1–14.
- Radostný, Lukáš. 2005a. Faktory sociálního vyloučení. Pp. 71–80 in: Sýkora, Luděk — Jana Temelová (eds.) *Prevence prostorové segregace*. Praha: Univerzita Karlova v Praze; http://urrlab.cz/sites/default/files/sykora_l._temelova_j._eds._2005_prevence_prostorove_segregace.pdf
- Radostný, Lukáš. 2005b. *Kladivo na neplatiče: vybrané kapitoly k problematice sociální exkluze*. Diplomová práce. Fakulta humanitních studií, UK v Praze. Vedoucí práce Marek Jakoubek; (nepubl.).
- Radostný, Lukáš. 2007s. Romská hudba v tenatech společenskovedního diskurzu. Pp. 123–128 in: Lenk, Lukáš — Michal Svoboda (eds.) *Veselé tropy. Sborník textů z II. Mezinárodní studentské konference AntropoWebu v Plzni 27. — 28. 10. 2006*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni.
- Radostný, Lukáš. 2007b. Cizinci a jejich vzdělávací potřeby a bariéry. *Migrace online*. cz: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/cizinci-a-jejich-vzdelavaci-potreby-a-bariery>
- Radostný, Lukáš. 2008a. Lokalita: Javorina. Pp. 307–336 in: Jakoubek, Marek — Tomáš Hirt. (eds.) *Rómske osady na východnom Slovensku z hľadiska terénneho antropologického výskumu 1999–2005*, Bratislava: Nadácia otvorenej spoločnosti OSF; http://www.antropologie.org/sites/default/files/publikace/downloads/romske_osady_na_vychodnim_slovensku.pdf
- Radostný, Lukáš. 2008b. Lokalita: Sveržov. Pp. 631–657 in: Jakoubek, Marek — Tomáš Hirt. (eds.) *Rómske osady na východnom Slovensku z hľadiska terénneho antropologického výskumu 1999–2005*, Bratislava: Nadácia otvorenej spoločnosti OSF.
- Radostný, Lukáš. 2008c. Po stopách romského hip hop. A2. *Kulturní týdeník* 27/2008: 21; <https://www.advojka.cz/o-nas/autori/lukas-radostny>
- Radostný, Lukáš. 2009a. Několik úvah nad teoretickým ukotvením bádání o romské hudbě. *Romano džaniben* 16 (3): 11–19.
- Radostný, Lukáš. 2009b. Několik poznámek k problematice uznávání zahraničního vzdělání; *Migrace online.cz*: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/nekolik-poznamek-k-problematice-uznavani-zahranicniho-vzdelani>
- Radostný, Lukáš. 2010. Začleňování cizinců do českého vzdělávacího systému. Pp. 141–150 in: Bittnerová, Dana — Moravcová, Mirjam (eds.) *Etnické komunity v kulturní a sociální různosti*. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy.
- Radostný, Lukáš. 2013. Romská hudba (nejen) k tanci a poslechu. Pp. 205–210 in: Dana Bittnerová (ed.) *Etnické komunity: Romové*. Praha: FHS UK.
- Radostný, Lukáš — Růžička Michal. 2006. Masokombinát Kladno: Výzkumná zpráva. Pp. 242–287 in: Hirt, Tomáš a Marek Jakoubek (eds.): „Romové“ v osidlech sociálního vyloučení, Plzeň, 2006.
- Radostný, Lukáš — Hana Štěpánková — Michal Kryl 2013a. *Situační analýza obce Velké Hamry*. Praha: Agentura pro sociální začleňování; https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/SA_Velke_Hamry.pdf
- Radostný, Lukáš — Hana Štěpánková — Michal Kryl 2013b. Specifická studie k Situační analýze obce Velké Hamry: Migrace a bydlení sociálně vyloučených obyvatel Velkých Hamrů a okolních obcí; Praha: Agentura pro sociální začleňování; https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/Velke-Hamry_specificka-studie_final.pdf
- Radostný, Lukáš — Hana Štěpánková — Daniel Vališ. 2014a. *Situační analýza obce Nové Sedlo*. Praha: Agentura pro sociální začleňování; https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/SA_Nove_Sedlo.pdf
- Radostný, Lukáš — Hana Štěpánková — Daniel Vališ. 2014b. *Sociální podnikání v Ralsku — Studie výchozí situace k založení sociálního podniku*. Praha: Agentura pro sociální začleňování; <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-ralsko>
- Radostný, Lukáš — Hana Štěpánková — Daniel Vališ. 2015. *Situační analýza obce Příbram*.

- Praha: Agentura pro sociální začleňování; <https://docplayer.cz/17880418-Lukas-radostny-hana-stepankova-daniel-valis-situacni-analyza-obce-pribram.html>
- Růžička, Michal — Lukáš Radostný. 2006. Terénní výzkum v hyperrealitě. Poznámky k mediální konstrukci sociálně vyloučené lokality. Pp. 201–229 in: Hirt, Tomáš a Marek Jakoubek (eds.) „Romové“ v osídlech sociálního vyloučení. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Radostný, Lukáš — Titěřová, Kristýna — Hlavničková, Petra — Moree, Dana — Nosálová, Barbora — Brychnáčová, Irena. 2011. *Žáci s odlišným mateřským jazykem v českých školách*. Praha: META — Společnost pro příležitosti mladých migrantů; https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/zaci_s_omj_v_ceskych_skolach_0.pdf
- Titěřová, Kristýna — Radostný, Lukáš — Brumlichová, Zuzana — Horáčková, Klára — Vávrová, Petra. 2014. *Vzdělávání a začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem: systémová doporučení*. Praha: META — Společnost pro příležitosti mladých migrantů; https://www.meta-ops.cz/sites/default/files/pp_blok_web_final_0.pdf
- Vališ, Daniel. 2009. *Ta naše písnička irská: Pátrání po kontextu živé produkce irské tradiční hudby na území České republiky*. Bakalářská práce, Fakulta humanitních studií; vedoucí práce: Lukáš Radostný; <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/74142/>
- Vodňanská, Zuzana — Lukáš Radostný. 2007. Cizinci v českých lavicích. *Nový prostor* č. 289. *Škola základ života?*
- Vodňanská, Zuzana — Lukáš Radostný. 2010. Úskalí vzdělávání žáků-cizinců; <https://clanky.rvp.cz/clanek/s/N/7215/USKALI-VZDELAVANI-ZAKU-CIZINCUCI.html>